

איך לקרוא הפוך (אבל נכון!) בעולם הידע – על RSS ונפלאותיו

גאל חמישי, מסע <http://www.notes.co.il/yigal>

מה עושה אדם מן הישוב?

קם בבוקר, פותח עיתון, מדפדף, מדפדף, נעצר על ידיעה שמעניינת אותו וקורא. ממשיך לדפדף הלאה, עד שנעצר על עוד ידיעה שמעניינת אותו וכך הלאה. גם אני עשיתי כך במשך שנים, עד שתפסתי שאני קורא בצורה לא אפקטיבית: ראשית, אני צורך זמן יקר על 'דפדוף' במקום על 'קריאה', שנית, אני קורא בהיקף 'מוגבל', כלומר: רק ממקור אחד, או שניים, או שלושה, חתו. כלומר, בזמן בו אני מתרכז בשניים שלושה מקורות מידע, נוצר ידע רב במקומות ומקורות רבים אחרים, שאיני נגיש אליו כלל. יותר מכך: כדי להתמודד נכון עם היקף והיצף המידע בעולם הידע, אני צריך 'לקרוא הפוך'! אני צריך שכל מה שמעניין אותי, יגיע אלי, אוטומטית, ואז, אוכל להתרכז בדבר האמיתי – לקרוא. אני רוצה שהרשת תעבוד למעני.

לפני ואחרי

מי שמכיר אותי ידע שאני משתמש לעתים בביטוי "אני יסל לחלק את החיים שלי לשני חלקים: לפני שהתחלתי את... ואחרי שהתחלתי את...". זה נוגע למשל להיכרות שלי עם רשת האינטרנט – בהחלט אידוע מכונן שהשפיע רבות על הדרך שבה אני לומד, מתקשר ומשתף ידע. בהמשך, אידוע מעצב נוסף הוא תחילת הפליגה שלי ב-'רשימות'. כמי שעוסק בלמידה ובידע, בארגונים ובכלל, נפתח בפני מרחב אפשרויות עצום בממדיו בכל הקשור בגישה ובזרימה של ידע. הבלוג, נתן דחיפה עצומה לנוכחות הפרופסיונאלית שלי בתחום העיסוק שלי, וזה נמדד באינספור קישורים, הפניות, פניות שאני מקבל בעיקר מאנשים שלא הכרתי קודם.

הרי את RSS לי...

מה שהזניק את יכולתי להגיע ולדלות מתוך המצבורים הענקיים של הידע ולהרחיב את המלידה שלי, הוא ה-RSS – תקן תוכנה שמקפץ בצורה דרמטית את האופן בו אנחנו נחשפים לידע וצורכים ידע, אבל מעבר לכך – תורם ישירות ליצירתו, לעיבוך ולהעמקתן של רשתות ידע. במתח המובנה בין העיתונות הקלאסית לבין הבלוגוספירה, תופס ה-RSS תפקיד חשוב ביותר: העיתונות והעיתונאים עשו בתחילה רבות על מנת לבדל את עצמם מהכתיבה הדיטוטאלית בבלוגים. אך מרגע שהוקמו לעיתונות אלה אתרים וירטואליים באינטרנט, אימצו אתרים אלו במהירות את תקן ה-RSS, שצמח בעולם הבלוגים. למעשה, ה-RSS שינה בצורה דרמטית את הדרך שבה קוראי העיתונות מגיבים לכתבי המאמרים ולעמודים, ויש אפילו סימנים לכך שמהירות תגובה זו מביאה לכך שתפקידם הקלאסי של קוראים – משנתה גם הוא: תפקידם מתחיל עם כתיבת המאמר ולעתים הם אף שותפים לכתיבה. בעבר, תפקידם החל רק עם תום הכתיבה, והיה מוגבל ביותר. בנקל אוכל לומר שגם במועד בו אתחלתי לאמץ את השימוש המושכל ב-RSS מחלק את חיי לשני חלקים: "לפני" ו"אחרי". מאותו היום, העין שלי קופצת אוטומטית בכל אתר או בלוג לראות איפה המלבן הכתום עם רבעי הקשתות הלבנות. בעיני, זה אינו סימן רק למקצועיות או למקצוענות של הבלוג וכתבו – אלא בעיקר סימן לכך שהכתוב מעניין שאני אקרא את מה שהוא כותב ולכן הוא דואג לאפשר לי ערוץ תקשורת בו אדע מייד שהכתוב מעלה רשימה חדשה.

האם זה 'חוסך' זמן?

ייתכן מאוד שהזמן שאני מקדיש ללמידה, לעיון במידע ולהתמקצעות – רב יותר מאשר מי שאינו נעזר ב-RSS. אבל, אני סבור שהזמן שאני משקיע בכך הוא אפקטיבי יותר מאשר קריאה רגילה.

למעשה, התהליכים המסורתיים התהפכו: בעבר, קראנו עיתון, או עיינו באתר, והתעכבנו על מה שמעניין אותנו והעמקנו בו. תהליך מה היינו חייבים לבצע שוב ושוב, בכל פעם באתר או בעיתון אחר.

כיום, הרשת והיישומים הטכנולוגיים מאפשרים לנו לעשות אתודבר – אבל בכיוון ההפוך: אנחנו יכולים להגדיר מה מעניין אותנו (טקסונומית הידע, עץ הידע האישי שלנו) ואז לבקש שהרשת תציע לנו מייד את כל מה שנכתב/ מתפרסם בנושאים המעניינים אותנו – ברגע הפרסום. כלומר: אנחנו יכולים לכלול בתפוצת העניין שלנו לא (רק) אתרים או בלוגים של בלוגרים ספציפיים, אלא נושאים מכל רחבי הבלוג וספירה או העיתונות ספירה.

מה אפשר לקבל מזה?

אפשר לשלב בקורא ה-RSS שלך ערוצי RSS משלושה מקורות עיקריים: • אתרים • כתבים • נושאים כלומר, בכל עת שאתר או כותב (למשל בלוגר) יעלו ידיעה חדשה, או בכל עת שנושא שאתה מחפש יופיע באתר מסוים ברשת – קורא ה-RSS יזהה זאת ויצג לך את העדכונים וכך תוכל לקרוא בכל רגע מה מתפרסם בכל רחבי העולם בנושא שאתה מתעניין בו.

איך עושים את זה?

בכל אתר אינטרנט בו אתם מעיינים, חפשו את הקישור ל-RSS. תגלו שלאתרים רבים יש שפע ערוצי RSS ורק צריך לבחור אחד מתוכם אשר מעניין אתכם, ולהעתיק את כתובתו לקורא ה-RSS שלכם.

על מנת לאתר נושא משעניין אתכם ולקבל את ערוץ ה-RSS שלו, תצטרכו 'לעמול' מעט: ראשית – וזה הקטע הקשה ביותר – עליכם להגיד וליצור את הרשימה של הנושאים המעניינים אתכם – זה יכול להיות, שם, מונח, צירופי מלים, תחום עניין וכו'. ככל שהנושא יהיה 'חד וממוקד' יותר – מה טוב. זה קשה כי צריך לחשוב הפוך: מה אתם רוצים למצוא ולא לחשוב "מה אתם רוצים לחפש"...

בהמשך, היכנסו למשל למנוע החיפוש Google BlogSearch, בתבנית <http://blogsearch.google.com> והקליקו בחלון החיפוש את הנושא שבו אתם מתעניינים. שמו לב שבעמוד התוצאות שתקבלו קיים קישור RSS המציג את תוצאות החיפוש. כל שנתר לכם לעשות הוא להעתיק את כתובת ערוץ ה-RSS של תוצאות החיפוש, ולשלב אותו בקורא ה-RSS שלכם, והו!

באיזה קורא RSS להשתמש?

קיימים קוראי RSS רבים, וחלקם אף משולבים בסביבת העבודה שלנו, למשל בתוכנת הדוא"ל Outlook 2007 או בדפדפן האינטרנט Internet Explorer 7. קיימים גם קוראי RSS שניתן להתקין אותם על המחשב.

אני חושב שכדאי לייחד לקריאת RSS קורא נפרד, אשר יעבוד גם ברשת, וממליץ להשתמש ב-Google Reader, בכתובת <http://reader.google.com>.

זהו?

בעיקרון, כן. למעשה, יש עוד המון מה ללמוד: איך לתפעל את הקורא נכון, איך ליצור 'כיסוי' נכון של מקורות מידע באמצעות RSS, איך לייצר כפילויות, איך לנהל את המשאב של ערוצי RSS רבים, איך ניתן לסנן ולחפש, איך לשתף בין קוראי RSS של עמיתים, ועוד.

על כל אלה, אתם מוזמנים להשתתף בקורס חדש וייחודי שפיתחתי ואשר יתקיים במרכז ההדרכה לספריות בישראל, "ניהול מתקדם של מידע וידע באמצעות RSS" שיפתח ב-23 ביוני 2009.

בהצלחה ולהתראות בקורס!